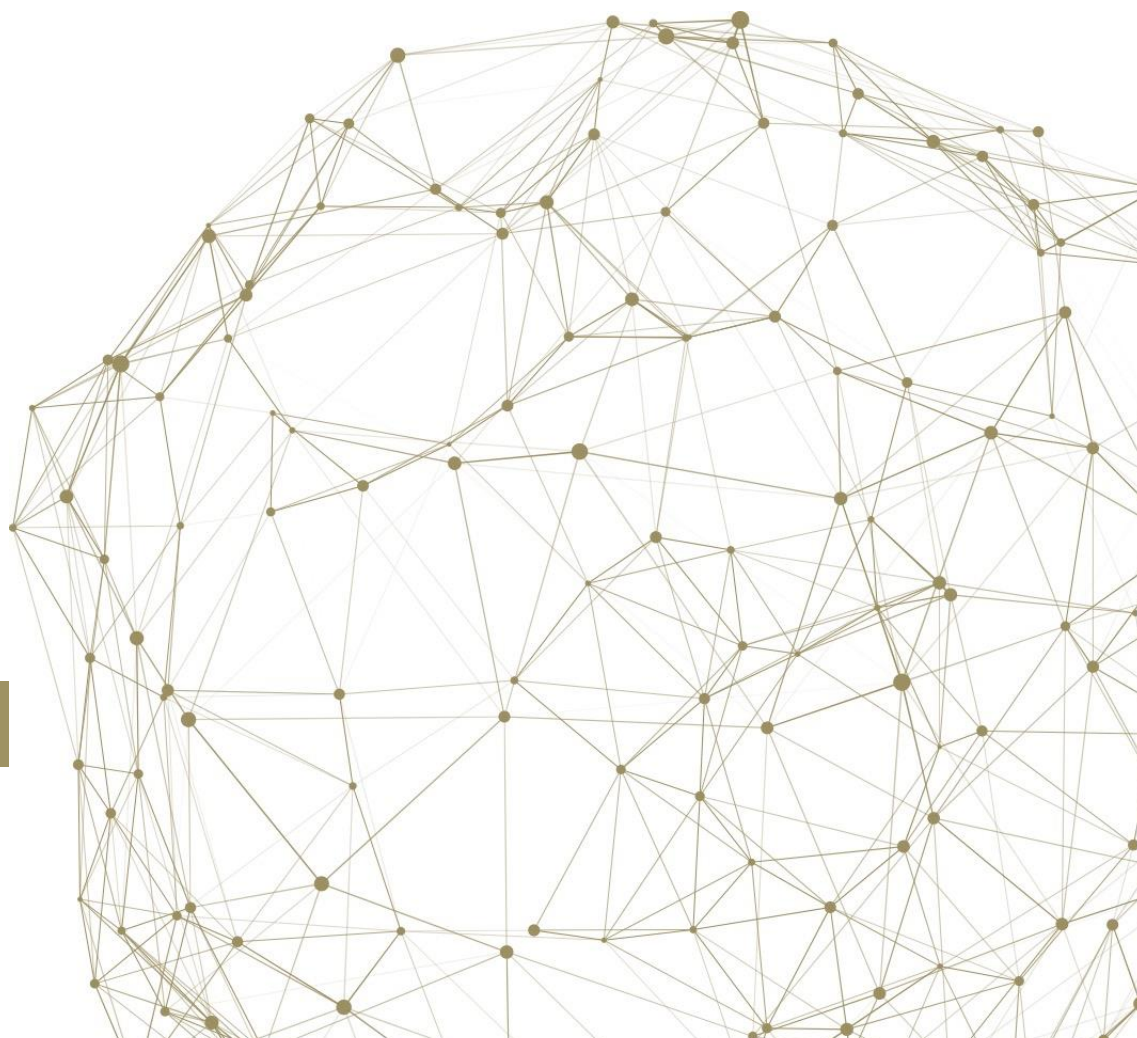

Háború és szankciók nélkül az infláció a felére csökkenne

2023.02.21.

a decemberi inflációt. A trenden felüli növekedés ugyanakkor magában foglalja az EU-s források körüli viták hatását is. Ennek kiszűréséhez a zloty és a forint árfolyamának alakulását vetettük össze június óta (a lengyel megállapodás). Az adatok pedig azt mutatják, hogy az árfolyam gyengülés nagyságrendileg 40 százaléka köthető az uniós forrásokkal kapcsolódó vitához, a fennmaradó értékvesztés más tényezők következménye. Az MNB számításai szerint a jelenlegi gazdasági környezetben az árfolyam 1,5–2 százalékos leértékelődése 0,6–0,7 százalékponttal járul hozzá az inflációhoz², vagyis **a 11,8 százalékos gyengülés hatása 4,4 százalékpont, amelyből a háború hatása 2,7 százalékpont;**

- **A szállítási költségek növekedése:** a globalizált világ gazdaságban és a hosszú ellátási láncok időszakában a szállítási költségek szerepe felértékelődik, egy költségsokk a termékek széles körének az árába beépül. Az USA-ra végzett számítások³ szerint a tengeri szállítmányozás költségének 15 százalékos emelkedése egy éves időtávon 0,1 százalékponttal növeli az inflációt. Az elmúlt időszak költségnövekménye Európában 3,5–4 százalékpontot adhatott az inflációból, míg Magyarországon ennek hatása – a tengeri szállítás mérsékeltebb szerepe miatt – ennél kisebb, megközelítőleg **2,5 százalékpont** lehetett.

Az országspecifikus tényezők részesedése 52,2 százalékra tehető, amelyek közül a legfontosabbak:

- **Profit-húzza infláció:** a bruttó működési eredmény és a vegyes jövedelem alakulása alapján a vállalati profitráták érdemben emelkedtek Magyarországon: a visegrádi országok esetében mért átlagos növekedés duplája volt megfigyelhető hazánkban. Ehhez az ágazatok széles köre hozzájárult: az iparban duplájára, a szállítás, raktározás ágazatban pedig 80 százalékkal nőtt a bruttó működési eredmény éves alapon, de jelentős volt például a szolgáltatások vagy a kereskedelem, turizmus esetében mért növekedés is. A fogyasztói kosár több mint feléért felelős kereskedelem, gépjárműjavítás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban a tulajdonosi jövedelmek 6,1 százalékponttal nőttek gyorsabb ütemben, mint a teljes megtermelt jövedelem, amely növekmény egy része a turizmusban a koronavírus-járvány veszteségeinek utólagos megtérüléséből adódik. Ezek alapján a profit-húzza infláció hozzájárulása **2,2 százalékpont** lehetett;
- **Az árfolyam trend szerinti gyengülése és uniós források körüli viták:** az árfolyam a 2018 óta tartó trend szerint évente átlagosan 3,7 százalékkal gyengül, ez 1,4 százalékpontot ad hozzá az inflációhoz, míg az uniós források körüli viták esetében ez a hozzájárulás 1,7 százalékpont. Vagyis a hatás itt összesen **3,1 százalékpont;**
- **Béremelések hatása:** a dinamikus béremelések a korábbi években nem okoztak számottevő inflációs hatást, ugyanakkor a tavalyi évben a 17,5 százalékra gyorsuló bérdinamikának már számottevő áremelő hatása lehetett, elsősorban a szolgáltatások körében. A szolgáltatások bérhányadát és a szolgáltatások fogyasztói kosáron belüli súlyát figyelembe véve **a béremelések 2,1 százalékponttal járulhattak hozzá az árnövekedés üteméhez;**
- **Magas kereslet:** a kormányzati transferek az év elején (szja-visszatérítés, 13. havi nyugdíj) jelentősen megtámastották a családok és a nyugdíjasok keresletét, ami az

² <https://www.mnb.hu/letoltes/balaton-andras-arsapkak-es-inflacio-mit-uzen-a-mult-es-mit-mutat-a-jelen.pdf> (Letöltve: 2023.02.02.)

³ Herriford, T., Johnson, E. M., Sly, N., & Smith, A. L. (2016). How does a rise in international shipping costs affect US inflation?. *Macro Bulletin. Federal Reserve Bank of Kansas City.*

áremelkedés ellenére is fogyasztásra ösztönzött. Az MNB számításai szerint a lakosságnak juttatott közel 1 600 milliárd forint több mint harmadát megtakarításra, hiteltörlesztésre fordították. A kiskereskedelemben ezen intézkedések révén júliusig nagyságrendileg 275 milliárd forint többletkereslet jelent meg, amely, figyelembe véve a forgalombővülést, a kiskereskedelmi áremelkedés harmadáért lehetett felelős, vagyis **2,0 százalékponttal járulhatott hozzá az inflációhoz**;

- **A súlyos aszályhelyzet:** a tavalyi magyar aszályhelyzet Európában a legsúlyosabb volt, éves szinten 26,1, míg a május–augusztusi időszakban 52,5 százalékkal esett kevesebb csapadék, mint a megelőző 5 év átlagában. A régiós, jelentősebb mezőgazdasági termeléssel rendelkező országokban ennél érdemben kedvezőbb volt a csapadékhelyzet. Összevetve a régiós országok tavalyi csapadékhelyzetét és az élelmiszer-inflációban meglévő különbségeket, nagyságrendileg 6,6 százalékpontot magyarázhatott a hazai súlyosabb aszályhelyzet az élelmiszerár-emelkedésen belül. Ez az élelmiszerek infláción belüli súlyát figyelembe véve **1,8 százalékpontot magyaráz a decemberi pénzromlási ütemből**;
- **Adóemelések hatása:** a népegészségügyi termékadó és a jövedéki adó emelése az őszi hónapokra begyűrzött az érintett termékek árába. Ezen túl azon szegmensekre, ahol extraprofit keletkezett, a kormány különadót vetett ki, ami ugyancsak beépült – még ha csak részben is – az érintett termékek árába. Az MNB 2022. decemberi⁴ számításai alapján **ezen tényezők együttesen 0,9 százalékpontot magyaráztak az inflációból**;
- **Egyéb tényezők:** az egyéb, itt fel nem sorolt tényezők inflációs hozzájárulása 0,7 százalékpont lehetett.

1. TÁBLÁZAT: A DECEMBERI INFLÁCIÓ FELBONTÁSA TÉNYEZŐKRE (SZÁZALÉKPONT)

Az inflációt meghatározó tényezők		Hozzájárulás (százalékpont)	
Háborúhoz kapcsolódó tényezők	Energiaárak elszabadulása	6,5%	11,7%
	Árfolyam gyengülése a háború és a szankciók miatt	2,7%	
	Szállítási költségek növekedése	2,5%	
Országspecifikus tényezők	Árfolyam trendszerinti gyengülése és az uniós viták hatása	3,1%	12,8%
	Profit-húzta infláció	2,2%	
	Béremelkedés	2,1%	
	Kormányzati keresletélénkítés	2,0%	
	Súlyos aszályhelyzet	1,8%	
	Adóemelések	0,9%	
	Egyéb tényezők	0,7%	
Összesen		24,5%	

Forrás: Makronóm Intézet becslés

Megjegyzés: az egyes tételek között lehetnek átfedések, így a hatásokat oda soroltuk be, amelyekhez a legjobban kapcsolódnak

⁴ <https://www.mnb.hu/letoltes/hun-ir-digitalis-16.pdf> (Letöltve: 2023.02.01.)

Látható a fenti megbontásból is, hogy a decemberi inflációhoz több tényező együttesen járult hozzá, ezek jelentős része azonban közvetlen vagy közvetett módon a háborúhoz és a szankciókhoz köthető. A tavalyi év eleji keresletélénkítés, illetve az adóemelések összességében kevesebb, mint 3 százalékpontot magyaráznak az inflációból. Ellenben a háború és a szankciók nyomán kialakuló energiaáremelkedés, az ellátási láncok szakadozása, valamint az ezek nyomán bekövetkező forintgyengülés az infláció közel feléért (47,8 százalék) volt felelős. A kormányzati intézkedésekkel kapcsolatban emellett sokszor elhallgatásra kerül a másik oldal: a 2022-ben a költségvetési kiadások 19 százalékát elérő kormányzati intézkedések érdemben támasztották meg a magyar családok helyzetét. Az év eleji minimálbér- és garantáltbérminimum-emelés hozzájárult az átlagkereset 17,5 százalékos növekedéséhez, aminek köszönhetően az OECD országok között Magyarországon maradt fenn legtovább a reálbérnövekedés. Míg a 13. havi nyugdíj teljes visszaépítése és a nyugdíjprémium nyomán a munkából élők mellett éves szinten a nyugdíjasok is reál értelemben több pénzből gazdálkodhattak, mint a megelőző évben.

2. ÁBRA: A KORMÁNYZATI INTÉZKEDÉSEK NAGYSÁGA 2022-BEN

Forrás: Makronóm Intézet gyűjtése, számítása